

ՊԱՀԾՈՎԱՐԵՐԻ Հ.Ս.Ը.Մ. ԵՐ
ԱԿԱԴԻՄԵՐՈՒ
ԸՆԴ.ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅ
SCOUT ԲԱՐՁՐ

★ REVUE MENSUELLE ★
des scouts et指南の月刊誌
de Արագածոտնի մաս

1 AVRIL

1935

1 ԱՊՐԻԼ

№ 14 թի.

ՅԱՐԳԱՆՔ ԶԵԶ

Ապրիլեան Զոհեր ,
Բանակալի մատաղներ ,
Հ . Մ . Ը . Մ . եւ Հայ Սկառտը
Ամէն տարի , սերունդէ սերունդ՝
Ազատութեան եւ Անկախութեան
Զեր ուխտը նորոգելու կոչումն ունի :

ՅԱՐԳԱՆՔ ԶԵԶ

HAI SCOUT

Revue mensuelle

Organe de l'Union générale arménienne de scoutisme
Fondée en 1918

Rédaction et Administration 55, Rue de Meaux, Paris-XIX

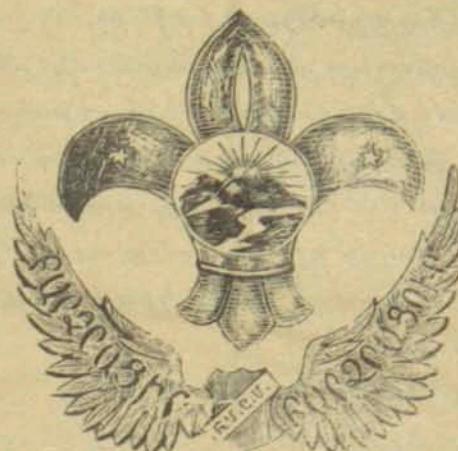
ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ (ԿԱՆՆԻԿ)

Ձերանսա Սուրբա , Պալքաններ	20 Ֆր .
Ռուբիշ երկիրներ	30 Ֆր .
Սկառտական բոլոր նիւղերու անդամներուն ՊԱՐՏԱԿԱՌԻԶ	15 Ֆր .
Չեռքէ հասր	2 Ֆր .

ԲՈՂԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մեր խօսքը	« ՀԱՅ ԱԿԱՈՒՏ »	33
Ե՞նչ եւ ի՞նչպէս պէտք է ուտել	ԲԺ . Վ . ԲԱԼԱՍԱՆ	35
Սկառտին անկիւնը	ՄԿԱՈՒՏ . ԹԵՐ . ՑԱՆԶ	37
Հայաստան	Յ . ՊԱՊԷՍԵԱՆ	38
Գայլիկին անկիւնը	ՆԵՐ ՇՈՒՆ	40
Գիտական	Յ . ՊԱՊԷՍԵԱՆ	41
Քայրս	Բ . Մ .	42
Ընտանիքը	Վ . ՔԵՐԵՍԹԵՃԵԱՆ	43
Երգը ամէն տեղ		44
Մարմնակրթան	Ժ . ՄԻՆԹԱՆՃԵԱՆ	46
Ռուսանցի Սկառտական կեամիքէն	Օ . ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ	47
Բուրգերու կազմութիւնը	Շ . Ե .	48

ՀԱՅ ԱԿԱԴԵՄԻ

ԲԱՐՁՐԱՑԻՐ

ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՐ

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ Հ.Մ.Լ.Մ.Ի ԵԽ ՍԿԱՌԻՑՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻԱԽԹԵԱՆ

Ե. Տարի Թիւ 14 1 Ապրիլ 1935 1 Avril 5me Année № 14

ՄԵՐ ԽՈՍՔԸ

Մեզի եղած զանազան դիմումներուն եւ մեր մէջ շատոնց ի վեր ապրով անդիմագրելի մաղձանքին գոհացում տալու համար « Հայ Ակադեմի »ի մէջ պիտի երեւին մասնաւոր կարեւորութեամբ զիտական, գեղարուեստական, գրական, տուղջապահական, արհեստագիտական եւ գործնական գիտելիքներու չուրջ գրուած աժմուի եւ հետաքրքրական նիւթեր, առանց զբաղելու քաղաքական եւ կուսակցական խնդիրներով, որոնցմով արդէն զբաղով թերթեր կամ կուսակցութիւններ շատ կան : Այս ուղղութեամբ « Հայ Ակադեմի » կը գառնայ ոչ թէ միայն Հայ սկառատին, այլ ամէն սեռի, տարիքի եւ նախասիրութեանց՝ Համեստ սահմաններու մէջ գոհացում տուող հանդէս մը, որ իրաւունք պիտի ունենայ Հայ ընտանիքին ասպնջականութեան սպասելու :

Բացառիկ նախանձախնդրութեամբ պիտի ջանանք ապրեցնել Հայ գրական երեմնի լուսաւոր հորիզոնէն անհետացած հսկաներու գրական յոյժ գեղեցիկ գործերը, որոնք ներշնչարաններն ու առաջնորդող լուսափայլ աստղերը պիտի ըլլան մեր նոր սերունդին, որ իր անազարտ զրիչը թաթիսելով մաքրամաքուր մելանին մէջ, արտադրել պիտի մտածէ միմիայն Հայուն աւանդական ածօթիստութեան, պատիւին, բարոյականին ու ազգային ազնիւ զգացմանցը հետ հաշտ եղող գործեր, պարզապէս կերտելու համար իրմէ վերջ եկող սերունդին բարոյական ու Հայրենասիրական զաւանանքին բիւրեղ պատուանդանը, որ չպիտի սարսի բնաւ մարդկային ինկածութեանց բիրտ ոյժին առջեւ, որքան ատեն որ ան չյօժարի իր զրիչը յանձնել բարոյական սայթաքումներու : Արդ, նուիրական պարտք կը ծանուկին ու ապազայ սե-

բանդին բարոյական, Փիղիքական ու մտաւոր բարձրացման նոխանձախնդիրը բոլոր Հայերուն վրայ, որ իրենց նիւթական ու բարոյական աջակցութիւնը չպահանան թերթիս, որպէս զի ան կանգուն մնայ, ինչ որ զայն վարազներու միակ վարձարարութիւնն ու քաջալերանքը պիտի ըլլայ, արուած ըլլալով որ անոնք իրենց ընտանեկան ամենածանր բնոներուն տակ ընկճուած ըլլալու պարագան առ ոչինչ գրելով՝ ոչ թէ միայն իրենց բարոյական աջակցութիւնը ի սպաս զրած են անոր ու այդ իսկ պատճառաւ — իրը մարդ — իրենց հանդիսակ համբուած ժամերն անպամ զոհած են, այլ համաշխարհային ահաւոր տաղնապէն զգալապէս ցնցուած իրենց նիւթականն ալ անփոխարինելի կերպով արածազրած են. բան մը որ ամենի հասանքներով վար սահող գետի մը վրայ հոսանքն ի վեր նաւարկել ըսել է :

Աւստի չենք կրնար երեւակայել Հայ մը, որ անկեղծօրէն նախանձախնդիր ըլլայ Հայ ժանուելին բարձրացման սաստարող « Հայ Սկառուտ »ին տեւականացման ու կատարելազործումին եւ տեսնէ անոր չուրջ անհաշի վտանգուած բարոյական ու նիւթական անշահախնդիր զոհողութիւնները եւ սակայն բարձրագրած են. բան մը որ ամենի հասանքներով վար սահող գետի մը վրայ հոսանքն ի վեր նաւարկել ըսել է :

Ազնիւ Հայրենակից,

« Գիտեմ, որ զուն ալ ինծի պէս Հայու սիրո կրելուզ, Հայ աւանդութիւններուն մինչեւ վերջ անրաժանելիօրէն կառչած մնացած ըլլալուզ, զբախուտէն ելած Հայ լեզուն խօսելուզ եւ երեք հազար տարիէ ի վեր քու նախնիքներէդ ժառանդ մնացած՝ բայց յելուզակներէն յափշտակուած քու սուրբ Հայրենիքդ՝ ԱՆՈՅԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ձեռք ձգելով քու արգար եւ յաւէտ անվիճելի իրաւունքիդ տէր զառնալու սուրբ տենչով անվիճելի պայքարելուզ Համար՝ ջարգուած, տարագրուած, քու սրաի հասորներէդ խօսառ բաժնուած ու ամէնէն վերջ քու բոյնէդ զուրս նետուած ես եւ այսօր զրկուած՝ քու Հայրենիքդ ու քեզմէ անդարձ բաժնուող քու սիրելիներուզ անձանօթ շիրիմներէն, կը զոնուիս օտար հորիզոններու տակ՝ քու կամաւոր տքուրիդ մէջ, միշտ մուայլ ու մութ ճակտագրի մը հետ դէմ յանդիման։ Ազրուստի հոգէդ զատ միտքդ եւ ուզեզդ կըրծող անմիջական հարցը՝ քու զաւակիդ այլասերումի տխուր հետանկարը ունիս աչքիդ առջեւ. այնպէս չէ՝ Այս զառն իրականութիւնը կարծես բնական օրէնքի մը չափ անյեղի եւ անդառնալի է։ Միայն մի՛ մոռնար, որ Հայր իր ՀԱՅ հանդամանքովը կրցած է պատմութեան բոլոր փուշերուն վրայէն քալել՝ արինաթաթու ոտքերով, եւ սակայն առլիւ, պողպատէն ու կրանիթէն տեւի տոկունութեամբ մը։

Արդ, որպէս զի ան միշտ Հայ մնայ, տո՛ւր անոր զաւակներուն ձեռքը՝ զանոնք Հայ պահելու սահմանուած « Հայ Սկառուտ »ը, որ միտքը զրած է ձուլուելու վտանգին առջեւ պաշտպանել քու սրախիդ կտորը եղող զաւակիդ կտօն քու արենակցիդ զաւակիր, որ Հայ է, բայց կրնայ զիւթիչ միջավայրէն չառ շուտ կլանուիլ, եթէ իր ձեռքը ամէն օր չի տաս՝ զինքը ՀԱՅ ՊՈՀԶՈՂ ՀԱՅԵՐէն ԳԻՐԵԲՈՎ զրուածքներ, որոնցմէ մին է երգուեալ « Հայ Սկառուտ »ը։ Փութա՛ուրիմն, նախ քաջալերել զայն՝ բաժանորդագրուելով եւ ուրիշներ բաժանորդագրելով անոր եւ ապա զայն տալով անմիջապէս եւ անյասազ քու զաւակիդ ձեռքը՝ իրբեւ օրուան ամենահրամայական պէտքը։ Եթէ կ'ուզես զան զօրաւ-

ւոր ըլլու, զօրացուր քու աղգգ՝ զօրոցնելով նախ քու զաւակի, որ վազուան հայ աղղին ուժեղ մէկ մասնիկն է և որ իրեն նման ուժեղ մասնիկներուն հետ ուժեղազոյն հսկայ զանգուածը պիտի կազմէ: Մտածէ՛ և լրջօրէն մտածէ՛. երբ մասնիկը փրկես, ամբողջութիւնը փրկած կ'ըլլաս, որովհետեւ մասնիկը՝ մտոն է ամբողջութեան. երբ մասնիկը ապրի, ամբողջութիւնն ալ կ'առըրի, երբ ամբողջութիւնը ապրի, մասնիկն ալ կ'առըրի. այլ խօսքով՝ ամբողջութեան հետ գուն ալ կ'առըրի՛ իրրեւ մասնիկը ամբողջութեան:

Մտածէ՛ և լրջօրէն մտածէ՛ »:

« ՀԱՅ ՄԿԱՐԻՑ »

Ա.Ո.Ա.ՋԱՊԱՀԱՆԱՆ

ԻՆՉ ԵՒ ԻՆՉՊԵՍ ՊԵՏՔ Է ՈՒՏԷ ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԻՆ ԵՒ ՄԱՆԿԱՄԱՐԴՈՒՅԻՆ ԱՌՈՂՉ ԱՊՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մեր ամենօրեայ պարզ և զլխաւոր սնունդը կը կազմէ հացը՝ պայմանաւ որ ան պատրաստուի ամբողջական ցորենէն: Այդպիսի հաց մը կը ներկայացնէ կատարեալ սնունդ: Քրիստոսէն տասնեակ գարեր առաջ կը ճանչնային հացին սնուցիչ բարձր արժէքն այնողէս որ Տերունակոն աղօթքին մէջ զայն խնդրուած է որոգէս ամենօրեայ սնունդ, « զհաց մեր հանապազօրդ տուր մեղ այսօր »:

Իսկ եթէ հացին հետ միատեղ քիչ մը թարմ պանիր և միրգ զործածես՝ քեզի լիուլի բաւական են մանաւանդ երեկոներն ինչ որ հետեւեալ ժողովրդացին խօսքէն կը տեսնենք « հաց ու պանիր՝ կեր ու քնիր »:

Հացը մեր ամենօրեայ սննդեան խարիսխն ընդունելով՝ անոր հետ կրնաս զործածել եւ այն բոլոր սնուցիչ նիւթերը, զորս բնութիւնը՝ մանաւանդ բուսային աշխարհը կը պարզեւէ մեզի իր բաղմազան արտադրութիւններով՝ որոնք մեզի կը ներկայանան իրենց համելի համովն ու տեսքովը. ասոնք կարելի է զործածել — նայելով իրենց տեսակին, — կամ բոլորովին նախնական եւ բնական վիճակի մէջ եւ ուղղակի, կամ եփել, խաշել, խորովել եւ յետոյ է որ զանոնք կը զործածեն՝ զիւրաւ մարսելու եւ իւրացնելու համար:

Ա. Խումբէն — այսինքն բնական վիճակի մէջ — յիշեմ բոլոր թարմ պըտուղները, չոր միրգերը, ինչպէս խնձոր, տանձ, խաղող, սալոր, ծիրան, զեղձ, նուռ, կեսաս, նարինջ, ելակ, մորենի, հոյնը կամ չումը (քոնույ), (առատօրէն կը գտնուի ի Հայո), զղեար, չոր եւ իւղային պտուղներէն՝ ընկոյզ, կաղին, նուշ եւ պիտուակներու տեսակները, ալիւրային պտուղներէն՝ շագանակ (հում կամ եփուած), խշատ կամ յունապ (ժիւժիւպ), (ալիւրային քաղցրկեկ նիւթ մը կը պարունակէ ոսկեզոյն կարմիր մորթով, ձեւով կամ տեսքով քիչ մը արմաւի կը նմանի). շաքարայիններէն՝ թուզ, սալոր, չամիչ, արմաւ: Կարգ մը բերքեր կարելի է թէեւ պտուղ համարել (իրենց քաղցր համին համար) եւ թէ բանջարեղէն (իրենց տեսքին համար) ինչպէս վարունդն ու դղումը՝ որոնք նոյն տոհմին կը պատկանին:

Բ. խումբեան կարելի է յիշել ցորենի նմանող մեր զործածական սնուցիչ նիւթերը՝ որոնք արմտիք (սէռէալ) կը կոչուին, ինչպիսին վարսակը, համարը, եղիպտացորենը, բրինձը, տարակը, ևն. տանցմէ՝ հաճարէն հաց կը պատրաստեն, զատ կամ ցորենի հետ խառն. իսկ կարդ մը երկիրներու մէջ՝ մանաւանդ յիւնարհակները, («ըինակ՝ Փոքր Ասիա, Լազերը, Քիւրտերը, և այլն) եղիպտացորենէ հաց կը պատրաստեն, առ թէեւ զիւրամարս՝ բայց ցորենի հացին սնուցիչ բարձր արժէքը չունի: Խոալացիկ եղիպտացորենի խորժը բուած ալիւրէն կը պատրաստեն փոխինդը, ինչ որ մէնք ցորենի ալիւրէն: Իսկ բրինձով կը սնանին միլիտառոր բնակիչ ունեցող ժողովուրդներ, ինչպէս Զինաստան, Ճափոն, Հնդկացին, և այլն: Հաւասար, կարդ մը երկիրներ՝ և տաք զօտիկ բնակիչներէն չառերը կը գործածեն տարրեր նիւթ՝ մանիօք, ոօրի և ի միջի այլոց պահան, Հնդկընկոյզ:

Իրեւ սննդարար նիւթ՝ արմտիքներէն վերջ կուզան փոխոկաւոր կոչուած բանջարեղէնները չոր և կամ թարմ, կանաչ վիճակի մէջ, ինչպէս լուրիս, բակլայ, ոսպ, ոլոս, սիսես (այս տոհմին կը պատկանի և զետիապիստակը (առաշիտ), որ ճիշդ գետնախնձորի նօրան հողին մէջ կը բռւսնի, մինչ խիստ շատերն՝ որոնք բռւսարանութեան անուղեակ են՝ կը կարծեն թէ ան պառող մըն է որ ծառի վրայ կը բռւսնի. գետնապիստակը կը պարունակէ թէ՝ իւզային և թէ ալիւրային և մանաւանդ բարձր քանակութեամբ ալիւրային նիւթ, այնպէս որ զայն խորվրուած՝ առաջնակարդ սնունդի տեղ կարելի է գործածել) յիւտոյ կուզան թարմ և կանաչ համապատասխանող բանջարեղէնք, օրինակ՝ կանաչ լուրիս, ոլոս, ևն., մանաւանդ գետնախնձորը: Նուազ սննդարար բայց իրենց պարունակած հանքային աղերով օգտակար՝ յիշեմ կազմամբ, չոմինը, կանկառը (առքիշօ), ծներեկ (ասփիրժ), Հազարը (մառօլ), բողկերը, ջրկոտեմ, սոխ, սխառը, աղատքեղ, կարսո (սելրոխ), շողզամ, ստեղզին, ճակընդեղ, խաւարծիլ (ոխըպարպ). տանցմէ ոմանք կ'եփեն, ոմանք հում կամ եփած վիճակի մէջ շատ առելի օգտակար են. մինք Հայաստանի մէջ Երկու տեսակ (ոխըպարպ) ունինք, մին խաւարծիլն է՝ միւսը կը կոչուի գափ, Երկուքն ալ հում վիճակի մէջ կ'ուտեն, մինչ տեղւոյս խաւարծիլը խիստ թթու րլլաւուն՝ կ'եփեն:

Հայաստանի մէջ ունինք նաեւ շրեշը (չիրիշ) շուշանազգիներու պատկանող, անմշակ վիճակի մէջ, շատ սննդարար է, իր պարունակած մածուցիկ նիւթին համար սնոր ալիւրը կը գործածուի իրեւ սոսինձ, կայ նաեւ ժախր զեղին և քիչ լեզուոտ է, սինձը, և այլն, և այլն:

(Ծար.)

Բժիշկ գ. ԲՈԼԱՍՄԵՆ

Մեր յարգելի Աղքային Ակառւու Պետը, Եղը. Գրիգոր Յակոբեան յառաջիկայ Սուրբ Գէորգի տօնակատրութեանց առթիւ կը թելաղըէ իր բոլոր Երէց և Կրտոեր Եղբայրներուն և նորահաս հայ սերունդին շարունակել անվարան, աղգային Ակառւուական Բնդէ. Դաստիարակչութիւնը, միշտ և ամենուրեք՝ Սուրբ Գէորգի քաջութեամբ, ԲԱՐՁՐԱՅՆԵԼՈՎ. Միութեան հետ ԲԱՐԻՆ, ԱԶ-ՆԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԻԿ, ՕԳՏԱԿԱՐԸ, և ԿՈՐՏԱԿԵԼՈՎ. վատը:

« ՀԱՅ ԱԿԱՌԻՏ »

ՍԿԱՌԻՏՆԵՐՈՒ ԱՆԿԻՒՆԸ

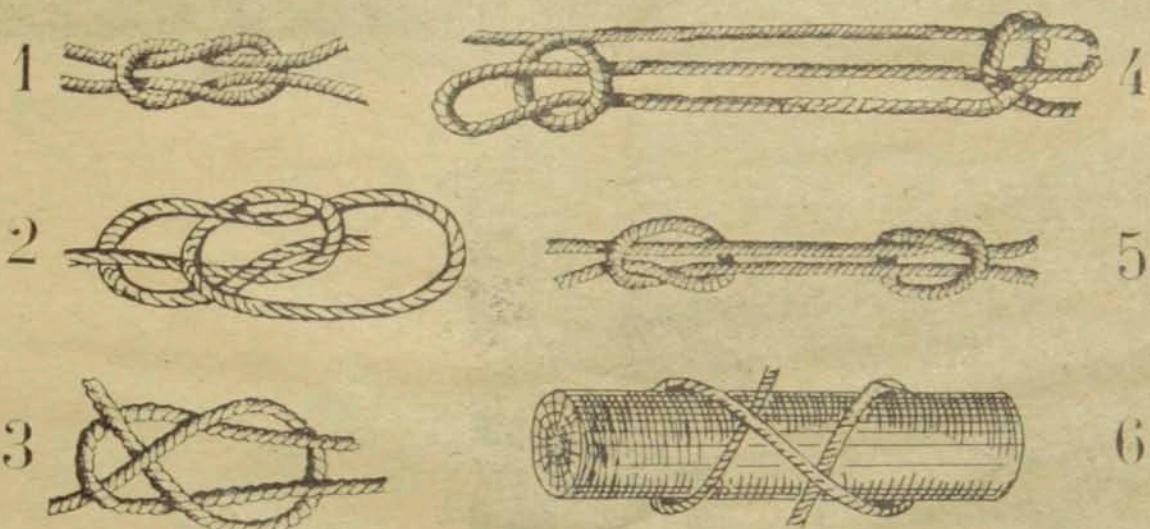
ՈՒՂԵՑՈՅՑ - ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ե.

ՎԵՅ ՀԱՎԴԱՅՅՆԵՐԸ

Ամէն սկառուտ զիտէ թէ ի՞նչ է կապը։ Պատահեկոթեան խաղերէն սկըսեալ, զգրոցական եւ ասպա աշխատատեղիի եւ զրառնեակի մէջ եւ վերջապէս կեանքի ընթացքին յաճախ պէտք կ'ունենանք կապեր գործածելու, սակայն քիչ անգամ կը հետաքրքրութինք անոնց ձեւերով եւ անուններով։ Սկառուտ չեղած աղաք միշտ նոր չուան կամ տառան կը վնասեն ամէն անգամ որ բան մը որիտի կապեն, վասն զի լաւ կապեր կապեւ չպիտայնուն համար չեն կարող քակեւ եւ կը կարեն չուանները, մինչդեռ սկառուտ մը իր չուանը պէտք է լաւ գործածէ ու կապերը քակելով պահէ տանց կարելու։

Լաւագոյն չուանը կանեփէն կը պատրաստուի, սակայն այսօր կը պատրաստուի նույն քուրչէ, թուղթէ, փայտի պղոցուալէ եւ այլ քիմիական բազազրութիւններով։

Նաւաստիներ, հետախոյզներ, մեքենապորձներ, լևանախոյզներ, որմնապիրներ եւն. ամէն օր կը գործածեն այդ կապերը. անոնց մէկ անուշաղը թիւնը կամ ժամացիր վիճակը կրնայ հարբիւրաւը անձերու կեանքը վասնզեւ։ Սկառուտ, իր կարգին վերաբերեալ կապերը, խիստ ուշագրութեամբ, զիտակցօրչն եւ ամէն կապ իր տեղին համեմատ կը պատրաստէ։ Լաւ կապի մը պատրաստութիւնը երեք կէտերէ կախում ունի. Ա) Արագութիւն, Բ) Տոկունութիւն, Գ) Դիւրութիւն։ Ամենալաւ կապը ամենաբարդ եւ բազալրեալ կապը չէ, շատ պարզ հանդոյցներ կան, որոնք շատ հաստատուն կրնան ըլլաւ, արագ կը կապուին եւ քակուին։ Ամէն սկառուտ, պէտք է ունենայ իր վրայ երկու մէթր երկայն եւ տասը միլիմէթր հաստութեամբ չուան մը. կապերը սորվելու միջոցին անհրաժեշտ է նկատի տանել կարգ մը կէտեր։

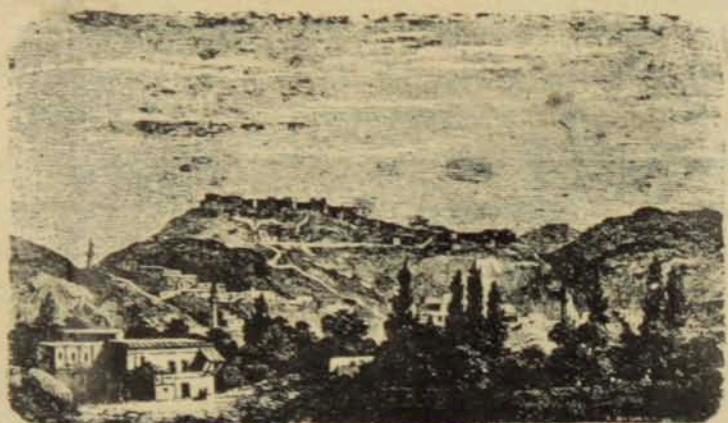
(Ծարունակելի)

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

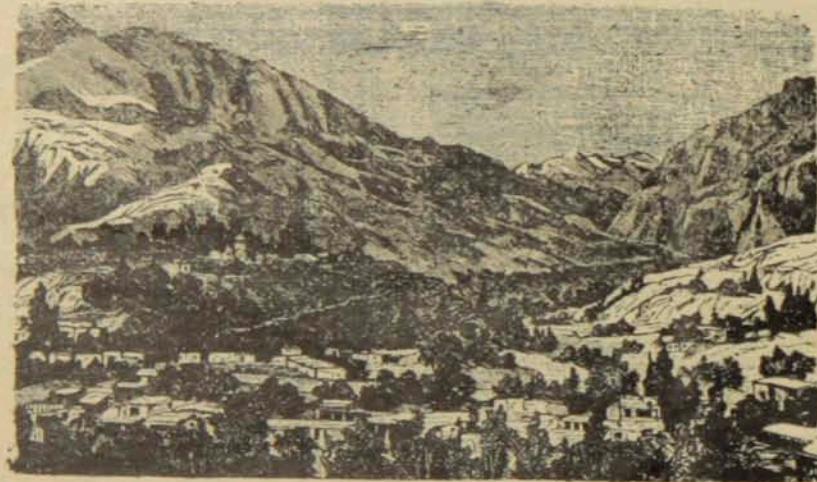
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

(Ծարունակութիւն նախորդ քիւէն)

57. ԹՈՐԹՈՒՄ. — Հին քաղաք։ Անուանի է շուրջը զեղեցիկ տեսարաններով զարդարուած համանուն հրաշագեղ լիճը։
58. ՑԻՉՈՒԵԼՈՒ արժանի են նաև Խոտրջուր, Խնուս, Քդի և Դերջան։
59. ԽԱԲԲԵՐԴԻ. — Բլուրի մը վրայ կառուցուած քաղաք։ ունի աւերակ

(Պատկեր 22. ԲԱԲԵՐԴԻ)

(Պատկեր 23. ԹՈՐԹՈՒՄ)

բերդ մը։ Հարաւային արեւելեան կողմը կայ Սովոր լինը, որուն մէջ Եղող Սովոր պղեակին մէջ ընակած է Եերակո Շնորհալի և Գրիգոր Պահլուունի կաթողիկոսը։ (Պատ. 24) :

Մօռերը կան հայ վանքեր և Մուրենիկ, Քէսրիկ, Եղեգի և Հիւսէյնիկ զիւղերը։

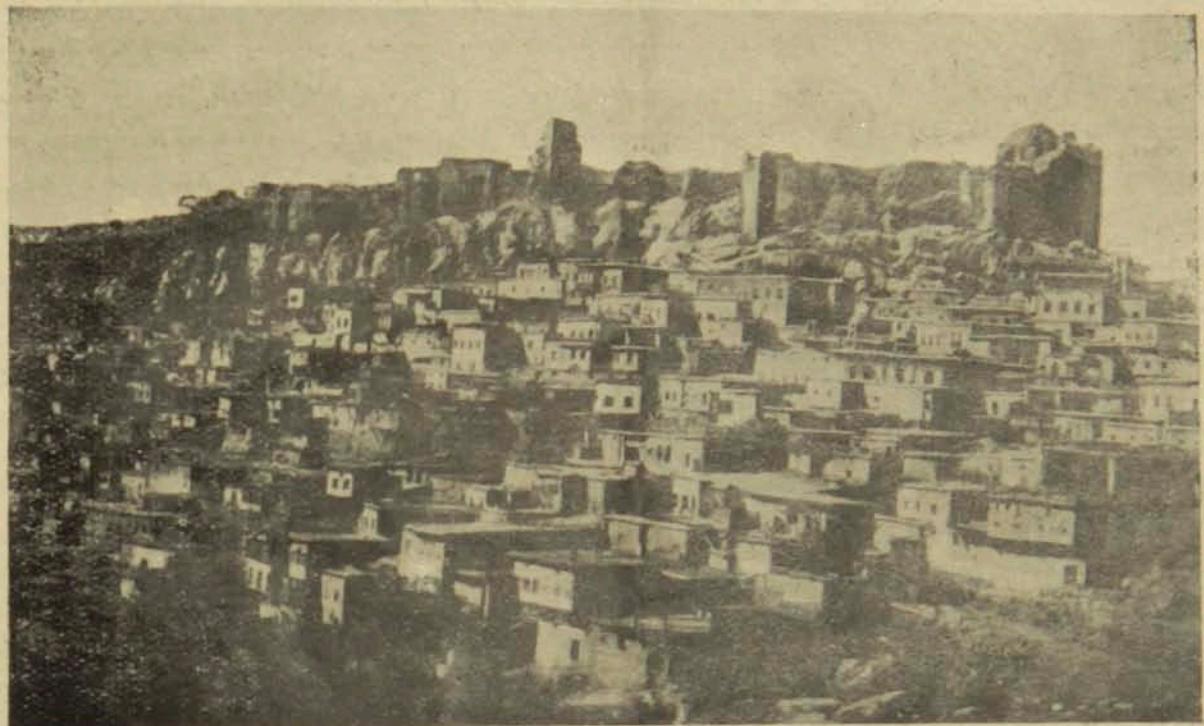
60. ՄԵԼԻՏԻՆԵԿ (Մալաթիու)։ — Խիստ բարերեր և մրգաշատ գաշտի մը մէջ։ Երկրորդ՝ Հայքի մայրաքաղաքը, որ ունի կիսավուլ պարիսպներ։

Այս քաղաքին մօտ Պարսիկներ լաղթուած են Հոսմայեցիներէն՝ Քրիստոնի 577 թուին։

61. ԱԿՆ. — Լեռան մը կողին վրայ՝ զեղածիծաղ այգիներով ու պարտէզներով չը ջապատառած քաղաք։ Կը զանուի Եփրատի աջ ափին վրայ։ Շուրջը

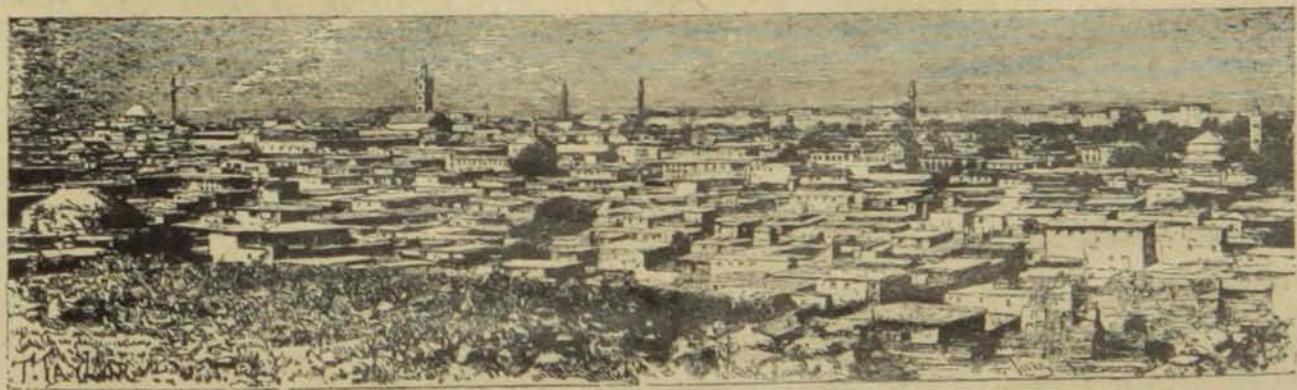
կոն Մեծկերտ, Բինվեան, Կամարակապ, Ապուչելու և Զմշկածագ երբեմնի հայութնակ զիւղերը :

62. **ԱՄԵՐԻ (Տիարութքիր)**. — Տիգրիսի եղերքը Մեծ - Հայքի հին քաղաքը, որ ունի հոկտյ պարիսպներ և աւերակներ : (Պատ. 25) :

(Պատկեր 24. ԽԱՐԲԵՐԴ)

63. **ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ (Ֆարղին)**. — Մասիս և Նողարտ լիսներուն միջև տարածուող հովիսի մը մէջ հին քաղաք, որ այժմ աւերակ է : Հիմնուած է Հայոց Մեծն - Տիգրանի կողմէ : Մեծն - Տիգրան անոր պարիսպներուն տակ յաղթուած է Հոռմայեցի գօրավար Լուկուլլոսին :

(Պատկեր 25. ՏԻԱՐՈՒԹՔԻՐ)

64. **ԲԱԼՈՒ**. — Եփրատի վրայ Զորրորդ - Հայքի Բալահովիս դաւասին մէջ հին քաղաք, որուն մօռը կայ Քաղցրահայեաց Ս. Աստուածածնի վանիքը, իոկ հիւսիսային կողմը՝ Ս. Մեսրոպայ լեռը : Ունի շքեղ անտառներ :

Տիշուելու արժանի են Մծրին (Նիսիպին), որ Արշակունեաց հարստութեան մայրաքաղաքը ։ այժմ աւերակ Արդանա, որուն արեւելքը եղող Անգղ աւանին մէջ կը գտնուէին Արշակունի թագաւորներէն ոմանց գերեզմանը :

ԱԱՅԼԻԿԻՆ ԱՆԿԻՒՆԸ. — Ա.

ՈՒՂԵՑՈՅՑ - ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Ամէն զայլիկ, որ զես շատ վաքր է եւ չէ կարող ինքզինքը հողալ, կը կոչուի « կակուղ թաթիկ » : Ամէն կակուղ թաթիկ պարտի գիտնալ, որ ինք մաս կը կազմէ զայլիկներու խռովի մը, որ կը կոչուի « հոյլ » , եւ այս հոյլը կ'ապրի քաւուտի մը մէջ, որպէս զի հոն պատսպարուի եւ մարզէ չուսնուի : Այդ թաւուտը ունի իր պետք, ծեր զայլը, որ կը կոչուի Աքելա եւ ունի իր օրէնքները : Ամէն զայլիկ, որ այդ թաւուտի օրէնքին չենթարկուին եւ չի յարզեր այնուղի ողեալ, անիկա դուրս կ'արտաքսուի այդ թաւուտէն : Ուստի բոլոր այն աղաք, որ զայլիկներու շարքերուն մէջ պիտի մտնեն, պէտք է լաւ գիտնան, որ թաւուտին մէջ կայ օրէնք մը, որուն պէտք է ամազայման ենթարկուիլ, չենթարկուողները գայլիկներու մէջ զործ չունին :

Ո՞րն է այդ օրէնքը . — Անիկա հետեւեալն է, որ ամէն զայլիկ պէտք է գոց գիտնայ :

ԴԱՅԼԻԿԻՆ ՕՐԷՆՔԸ

1) Գայլիկ մը մտիկ կ'ընէ ծեր գայլին . 2) Ան բնաւ ինքզինքը մտիկ չըներ : Անգամ մը որ այս օրէնքը նկատի ունեցաւ զայլիկը եւ ուղեց զայլիկներու շարքը մտնել, պարտի խռովանալ, որ ինքը սկառուտներուն պէս պիտի աշխատի ուրիշներուն օգտակար ըլլալու : Ուրեմն, պարտի խռովանալ հրազարակու հետեւեալը .

ԴԱՅԼԻԿԻՆ ԽՈՍՏՈՒՄԸ

Կը խռովանամ իմ կարելին ընել՝

- 1) Հաւատարիմ ըլլալու Ասուուծոյու, հայրենիքին եւ զայլիկի օրէնքին .
- 2) Ամէն օր բարի զործ մը ընել :

Ահա այս օրէնքը եւ խռովումը սորվելէ վերջ, զայլիկը պարտի քիչ շատ զազափար ունենալ նաև իր թաւուտին կարգ ու սարքին, նիստ ու կացին, մեծերը յարզելու եւ անոնց հնազանդելու, զանոնք բարեւելու եւ այլնի մտսին, որպէս զի շուտով անցընէ կակուղ - թաթիկի քննութիւնը եւ մտնէ միաստղաւորներու մէջ :

Նոխ ոսրմինք ուրեմն թաւուտի պաշտօնական արտրազութիւնները եւ ձանշնանք անոր ողեալ :

Թաւուտի պետն է Աքելան՝ ծեր զայլը, որուն օգնականներն են երիտասարդ զայլերը :

Երբ զայլիկներու հոյլը կը հուտքուի թաւուտին մէջ, Աքելան՝ թաւուտին մէջտեղ մեծ ժայռի մը վրայ տեղ կը զրաւէ եւ զայլիկները կլոր մը անոր չորսդին կը նստին :

Պուլկարիս

(Նար.)

« ԾԵՐ ՇՈՒՆ »

Ստորագրութիւն Լեւոն Բ. ի., քազաւոր Կիլիկիոյ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՔԱՐԵՐ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ

— 60 —

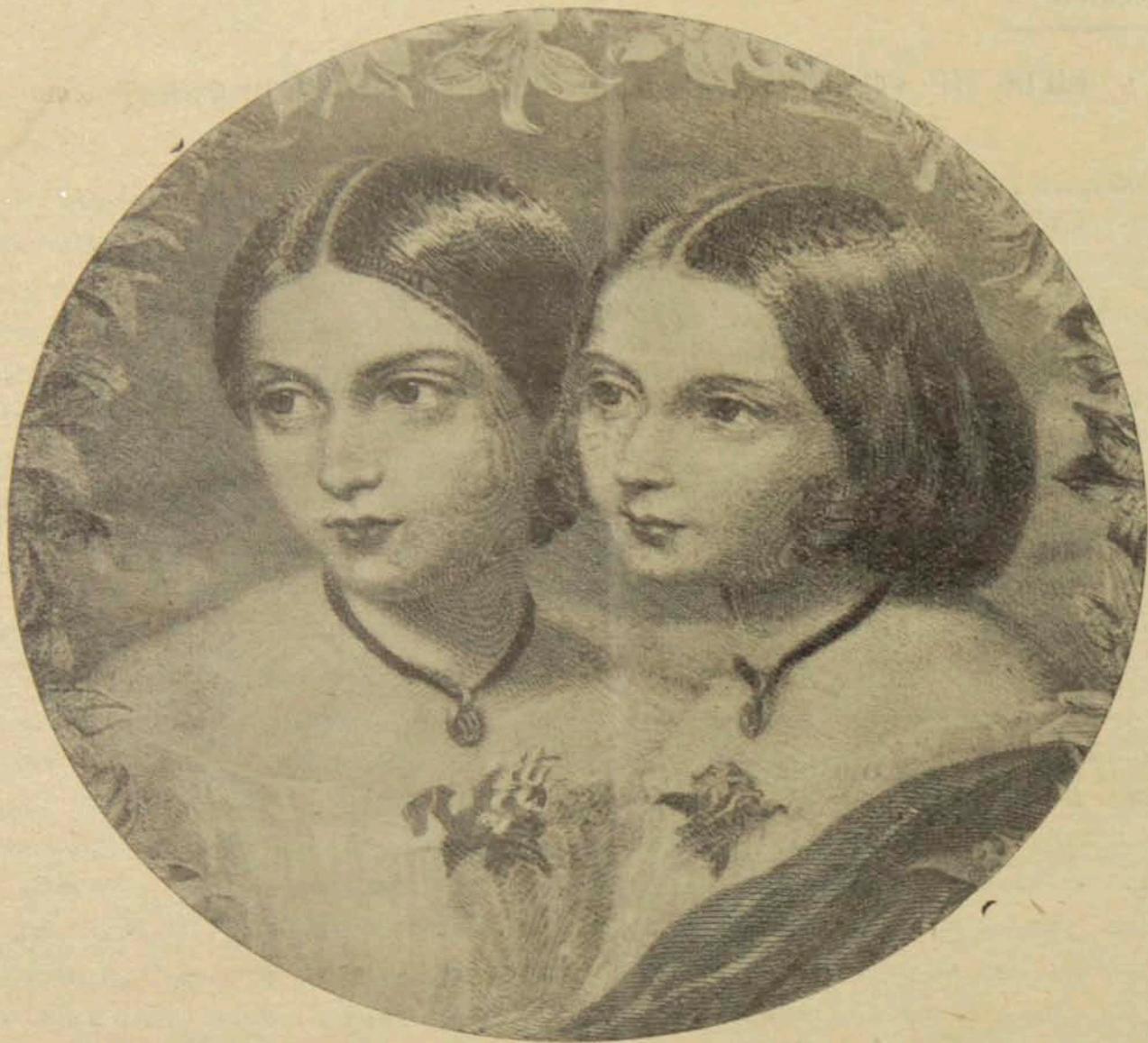
Դաշտային արշաներու ժամանակ երբեմն կրնայ ըլլալ որ հանդիպիք՝

1. Կապարի գոյնով եւ փայլով ծանր քարի մը; Մասովիկ տուքաւթեամբ տաքցուցեք զայն զնելով փայլուն կրակի կոռքի մը վրայ: Եթէ սխառքի անախորժ հասով մուխ արձակէ և մէջը եղող մետաղը հայի, այդ քարը հանքարանութեան մէջ ծանօթ կալեն է, որուն բազալրութիւնն է մէկ մաս ծծումը և մէկ մաս կապար և որուն տարրարանական անունն է ծծմբուկ կապարի (Ախւֆիւռ ուր Բլու): Տաքութեան աղջեցութեամբ արձակուած մուխը բանկող ծծումբէն առաջ կուգայ, իսկ հալող մետաղը կապարն է: Այս հանքը աշխարհի դրեթէ հինգ մասերուն մէջ ասաւառւթեամբ կը գտնուի:

2. Լեղակագոյն շենք կապոյտ քարի մը, որ կրնայ գմելիով գծուիւ զիւրութեամբ, այսինքն, հանքարանութեան մէջ յիշուած Մոհոսի կարծրութեան աստիճանաչափին (էջէւ ուր տիւարթէ) մէջ չորս աստիճան կարծրութեամբ քար մըն է: Գոյնիւ և կարծրութեան աստիճանը ճշգելէ յետոյ կը մնայ երբորդ յատկութիւն մը, որ մեղի պիտի մօտեցնէ քարին մէջ գտնուած մետաղին տեսակին: Այրեմն, փոշիի վերածեցէք այդ քարէն երկու սխառք մեծութեամբ և գտամթի մը մէջ զնելով՝ սուրճի զգալ մը ջուր և նոյնքան ծծմբական թթուուա (ասխու սիւֆիւռիք) աւելցուցեք վրան: Եթէ առաջ զայ բաց կապաղոյն բազալրութիւնն մը, այսինքն, ծծմբական թթուուարը միանայ այդ կասկածելի մետաղին հետ՝ փրփուրներ հանելով, պղինձի համար մեր ունեցած կասկածը հետղհետէ կ'իրականանայ: Ամենէն վերջ ապաւրի զգալ մը ևս ջուր աւելցնելէ յետոյ՝ 5—6 կաթիլ հեղուկ աւշակ (ամօնեաք լիքիս) կաթեցուցեք հողիւ կապոյտի ներկուած ձեր հեղուկին վրայ: Եթէ չքեղ երկնապոյն կապոյտ զոյն մը զոյանայ անոր մէջ, կը հանակէ թէ՝ ձեր դտած քարը պղինձ կը պարունակէ: որով ծծմբական թթուուաը անոր հետ միանալով կը ձեւացնէ քիմիական աղ մը, որ ծանօթէ տարրարանութեան մէջ ծծմբատ պղինձի (սիւֆիւռ ուր Քիւիվուր) անունով և որ թուրքիս՝ մանածի ներկարարութեամբ զրազող սասայնանկներուն ծանօթ է Կեօօ քաշի թուրքերէն անունով: Ահա զրազող հետ աղին հետ հեղուկ աւշակը միանալով կը կազմէ աւշակային ծծմբատ պղինձի (սիւֆիւռ ուր Քիւիվուր ամօնեաքաւ) անուն աղը, որ չքեղ կապոյտ է:

Ահա այս անսակ տարրարանական վերլուծումով (անալիզ շիմիք) ու կրնանք ու և է հանքի մէջ եղուծ պղինձը երեւան հանել, ողոյմանաւ որ, կարելի ըլլայ զայն լուծել ծծմբական թթուուարի մէջ:

Եթէ վերոյիշեալ հեղուկին վրայ ապաւրի երկու զգալ ջուր աւելցնելէ վերջ զմելիի մը շեղը անոր մէջ սպացնէք մէկ վայրկեան, զմելիին շեղը պղինձի զմելիի մը շեղը անոր մէջ սպացնէք մէկ վայրկեան, այս փորձը կրնաք կատարել մէկ բարակ խաւով մը ծածկուած կը անսնէք: այս փորձը կրնաք կատարել մէկ երկու կրամ ծծմբատ պղինձին (սիւֆիւռ ուր Քիւիվուր) զրազող մը ջուրի մէջ լուծելով եւ զմելիին շեղը անոր մէջ սպացնելով: Այն առեն հեղուկ աւշակի փորձին հարիկ չի մնար:

Պապէռեան «Այրքնարան» էն ընդօրինակութիւնը արգիլուած է.

Ք Ո Յ Ր Ս

Ո՞վ է նա որ միշտ
Խմ հետ է, իմ քով,
Որ առջի օրէն
Խմ քարեկամս է,
Որ կը սիրէ զիս
Ճշմարիտ սկրով
— ՆԱ ՔՈՅՐՍ Է:

Ո՞վ կը մասնակցի
Մանկիկ խաղերուս,
Ո՞վ է՝ որ ինձ հետ
Տիրոջ կ'աղօրէ,
Եւ կը ձայնակցի
Շնորհաց երգերուս.
— ՆԱ ՔՈՅՐՍ Է:

ԲՆՑԱՆԻՔԸ

(Շարունակութիւն թիւ 3 - 5-էն)

Իրականին մէջ, ծնողքներ ոլէտք է ունենան բացայացաւ նպատակներ։ Պէտք է լուս գիտնան թէ պարտականութիւն մը ունին պատրաստելու իրենց զաւակներէն բարոյական բարձր արժողութեան և նկարագրի տէր ուսեալ Հայեր զոնէ, եթէ ոչ գիտուններ։ Երեւան բներել իւրաքանչիւրին անձնաւորութիւնը, զօրացնել իր մէջ գտնուած բոլոր ընդունակութիւնները, զուշակել իր ճամրան, և զինքը առաջնորդել լուս իրագործումներու մէջ։ Միրցնել տալ տունը, որովէս զի գիտնալով այն երջանկութիւնը որ կը տիրէ հոն, նաև այն ոէրը ու միհանձնութիւնը զգացումներու որ կ'աղիսւացնեն անհաները, փափոքին հիմնել իրենց կարգին բնտանեկան մաքուր յարկեր առզորուած ազնիւ ներշնչումներով։

Մօր զերը, որ տիրքան վատիւկ ու կորեւոր է, պիտի կատարուի ամենույն քնքութեամբ։ Ան պիտի ջանայ նախ զուտրթացնել տունը սաեղծելով մաքուր զրուանքներ, վառ պահելով նաև երիտասարդական ողին։ Յեսայ, պիտի հոկէ անոնց զուարթ պահերը ու բոլոր շարժուածերուն առանց սատրկոյ գտնալու անոնց ուշեւ բարոյական արժողութեամբ յոյսին բոլոր արահեանները։

Հօր զերը, ոչ նուազ կարեւոր, պիտի ըլլոյ խիստ օրինակելի։ Ան պիտի ներշնչէ անոնց կորով և վստահութիւններ, պիտի հոկէ անոնց մէջ արթնցող ուղիին որ երթարով պիտի ստանոյ իր յատկանշական բնոյիթը։ Պիտի ստուծնորդէ զանոնք յարատեւ աշխատութիւններու իմացական վետնի վրայ, և պիտի բանայ անոնց տաջեւ բարոյական արժողութեամբ յոյսին բոլոր արահեանները։

Իսկ հօր և մօր միացեալ գերը պիտի ըլլոյ ճանչցնել անոնց և յարկել տալ գեղեցիկ աւանդութիւնները, պատմութիւննը ընտանիքին։ Ապրեցնել անոնց տաջեւ յիշատակը նախնիքներուն։ Ճանչցնել պատմական այն մէծ ազգը որուն զաւակները կոչուելու արդար հպարտութիւնը ունինք այսօր, իր բանդակ պատմութիւնը և իր քաղցր լեզուն։

Յարդելի ծնողքներ, ինչ որ ալ եղած ըլլան կեանքի մէջ ձեր զիրքն ու ձեր պաշտօնները, վերապահեցէք ձեր լաւազայնը ընտանեկան յարկին։ Վատահ եղէք որ անհոգ զանուելով անտես ըրած կ'ըլլոք բուն էականը, և այս պատճառով այն ծառայութիւնները որ կը կատարէք զուբոր կը չեղոքանան այն վրհասով որ ննդիտակցարար կը հասցունէք ձեր տան։ Ահա ճիշդ այս պատճառով է որ էակներ կը կազուին ընտանիքին տուայտանքի ու երջանկութեան նուրբ թելին։

Քաղցրացուցէք ընտանեկան յարկը մանուկներուն համար։ Առողջաբար ու մաքուր մթնոլորտ մը սաեղծեցէք հոն։ Եղէք արդար, բարեզզած, խստապահանջ, բայց երբեք՝ թոյլ, որ կը խափանէ նախաձեռնութեան ողին։ Ծնտանեկան յարկը թող պահէ իր ձգողական զօրութիւնը։ Պահեցէք նոյնալէս ձեր զաւակներուն վստահութիւնը այնքան երկար ժամանակ որքան կարելի է։ Վարժ պահեցէք նոյնալէս անոնց մէջ ամէն բան ըսելու պահանջքն ու զոհունակութիւնը այն սրազատութեամբ որ զիրենք մտիկ կ'ընէք։ Մեծցուցէք ձեր զաւակները իբրեւ ճշմարիտ ու ազնիւ Հայեր, այնպիսի դէմքեր որ իրենց ազգութեան հաւատարիմ մնալով հանդերձ պարկեցտ ու օգտակար զանան ուր որ ալ գտնուին։

Վ. Քէրէլլթէծելլն

Յ Ե Լ Լ Ե Ա

ԵՐԳԸ ԱՄԷՆ ՏԵԴ՝ — օօ —

« Երիտասարդ ըլլալ՝ երգել, ծեր ըլլալ՝ աղօրել » ըստ է վաղամեսիկ բանաստեղծ Պետրոս Դուքհան. իսկ « Զարերը երգ չունին » ըստ է Շիլլեռ:

Այս, արդարեւ չարերը չեն երգեր, ուրեմն բարիները կ'երգեն: Կը նշանակե երգը սրախն, հողիին, զգացումներուն և խզճին չափանիշն է, օդաչափն է: Զարերը, ըլլալով զգացումներէ և խիզճէ զուրկ, չեն կրնոր երգել կամ այդ աղնուացնող, վերացնող և սրբացնող թելազրանքը չեն կրնոր զգալ իրենց սրախն մէջ:

Աւերեմն չարերը կրնա՞ն աղնուանու և բարի անձեր դառնալ, երբ նուիրուսին քաղցր աշխատանքի հետ երգելու, շատ կարելի է: Որովհետեւ, երգը կ'աղնուացնէ ո՛ր մարդուն որ հիպիէն ներս թափանցէ: Երգը կը թելթեցնէ աշխատանքին պատճառած յոզնութիւնը կամ աւելի ճիշզը, աշխատանքի պահուն երգուած երգը կը կազզուրէ և կը վերանորոգէ աշխատող մարմինն ու հոգին: Կը թելթեցնէ գժրախառութեան բերած վիշտը և կը քաղցրացնէ կեանքի բոլոր գառնութիւնները: Զէ՞ք տեսներ որ զաշտին մէջ աշխատող մշակը, արշալոյսին կանուխ արթնցող և կապոյտ երկինքին մէջ սաւանող արտոյաը, ծառերուն վրայ թառող թռչունները, բոյնին եղերքը հանգչող ծիծեռնակը առաւօտ, կէս օր և իրիկուն կը դեղզեղին, կը դալլայլն, կարծես օրուան ե-

բեք պահերուն իրենց սրատրուի աղօթքի մրժունչները կը տարածեն ամէն կողմ :

Արդեօք փոքրիկ սկսուաներ շոյխախ՝ աղեին իրենց անոյշ ձայնը խռոնել մշակին ու թռչուններուն՝ իրենց աշխատանքի, զրուանքի և հանգիստի պահերուն, հաւատալով որ երգը կը ստեղծէ իրենց մէջ աղնիւ զգացումներ և բարութեան ու բարիքի տրամադիր սիրո մը, որ յատակ է բարի անձերու և որ բացակայ է չարերու մէջ : Թող երգին փոքրիկ սկսուաներ, միշտ այդ հաւատքը իրենց որտին մէջ, եթէ չին ուզեր նմանիւ չարերու, որոնք երդ չունին և հետեւարար չունին նուեւ բարի սկսուանի մը աղնիւ սիրոն ու մաքուր հոգին, ինչպէս նուեւ անոր՝ բարձրանալու և բարձրացնելու վեհ նկարագիրը :

Շ Ե Լ Լ Ե Ա

Ֆրիարիխ Շիլլէս, դերման մեծ գրադէտ, ողբերդակ բանաստեղծ և պատմաբան, ծնած է Մարտախ (Գիւթէմպէրկ) . Հեղինակն է Աւազակներ, Վալենցը այն, Մարի Սրիւարդ, Տօն Գարլու, Վիլհելմ Թէլ Հոչտակուոր ողբերդութիւններուն և Երեսուն տարուան պատերազմ անուն պատմական գեղեցիկ երկին : Շիլլէս, իր բարեկամին՝ Իէօթէի Հետ Գերմանիոյ ամենամեծ զրողն է : Հոհուրութեամբ և վաս Երեսուկայութեամբ օժուած այս հանճարը մեծ աղեցութիւն գործած է իր երկրին վրայ իր մեծ ժողովրդականութեամբ և արժանիքով (1759 — 1805) :

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Անցորդ մը զետինը կը տեսնէ զինով մը, որուն օգտակար ըլլալու համար կ'ուտաջարկէ զինքը առաջնորդել իր փողոցը և տունը :

— Ո՞րն է փողոցիդ թիւը :

— Անպիտա՞ն, չե՞ս տեսնիր թէ՝ դրան վրայ է :

Վարժարանին խոտապահանց տեսուչը Երկու ծառանիերը խոհանոցին առջեւ կը կեցնէ, եւ

— Պէտք է որ այդ ձեռքերնիդ բանած կարստին մէջ եղածը նաշակեմ, եւ կը նաշակէ :

— Այս ի՞նչ անհոռնի ապուր է՞ եփեր :

— Կը սխալիք, սահկր ապուր չէ, այլ լուացուած պնակներուն, պատուազադներուն ջուրն :

Տնօրէնը կը հեռախօսէ .

— Ալօ, ալօ :

Տղու մը ձայնը, որ աւելի կ'ուժովցնէ .

— Ալօ՞ : Տնօրէ՞նն է որ կը խօսի : Զաւակս Գրիգոր այսօր վարժարան չպիտի կրնայ զալ : Հիւանդ է :

— Ո՞վ է հեռախօսողը :

— Հայրիկը :

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

II

Գ.) Յաւելուածական մաս մը խազեր , զանազան ձեւի որոր և ձեռական աշխատանք :

Նախորդ յօդուածով յիշեալ , անհրաժեշտ ութ փորձերու ամրողջութիւնը որոնք մարմնակրթանքի էտիկան մասը կը կազմեն , որ և իցէ պարագայի տակ բաւական են , Փիզիքական բարելուման ամենակառարկալ ձեւին հասնելու : Սակայն այդ փորձերու բոլորն ալ միեւնոյն կշիռ՝ ուժը չունին , բնական է որ այն փորձերը՝ որոնք գիմացկունութեան ուժը ընդլայնելու , ինչոքէս նաև սրբի և թռչերու զօրացման յատկութիւնն ունին , առոնք դործնականօրէն աշխատաշատ փորձերն են : « Վաղք » որ վերոյիշեալ պայմանները կը պարագանական է :

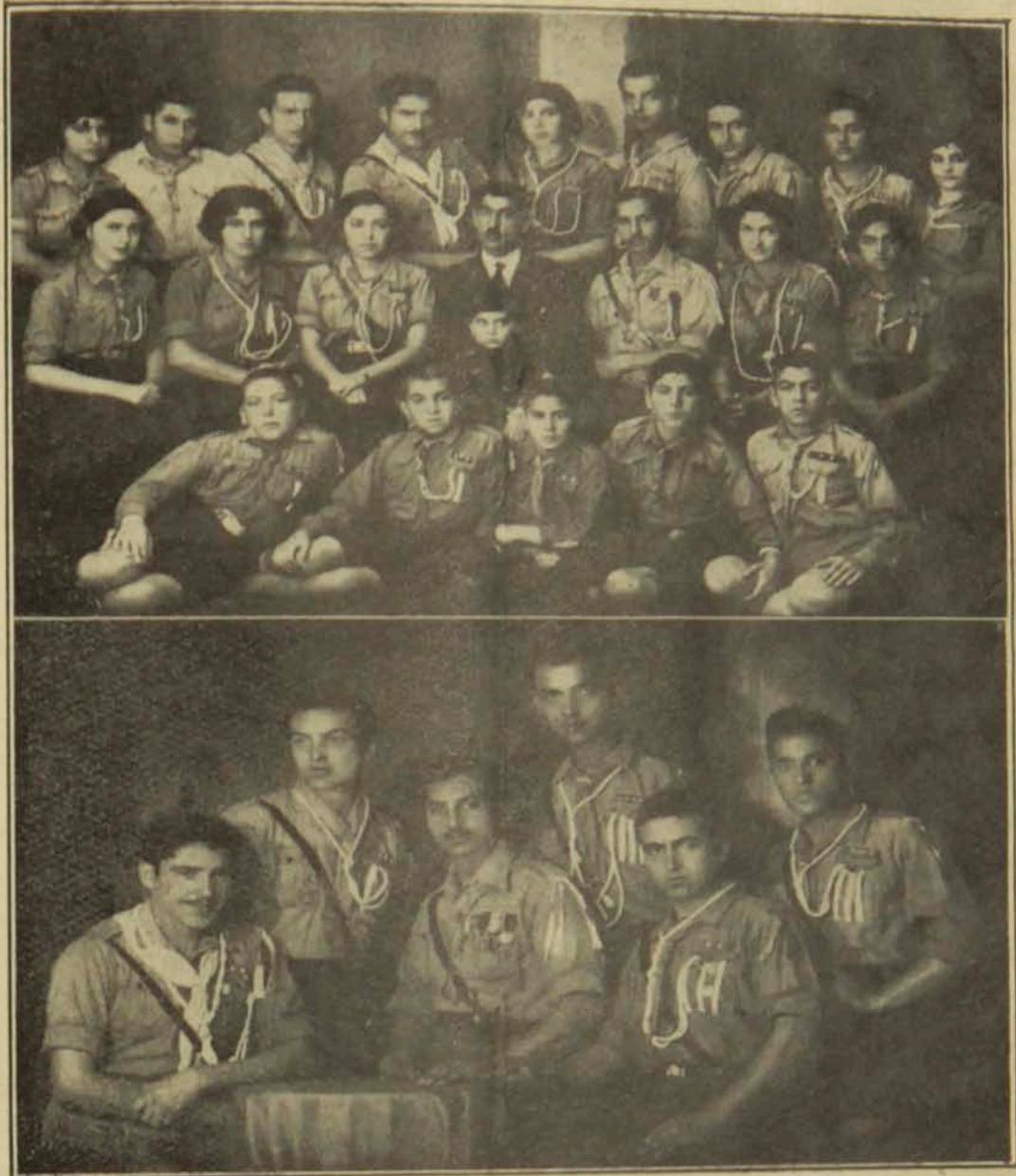
Եախսալատրաստական մասի փորձերը կը ծառայեն , մարմնոյ բոլոր մասերու աստիճանական զարգացման . այս բակլով չի կարծուի թէ մարմնակրթանքի կատարելութեան կարելի է հասնի՝ նախապատրաստական փորձերով չի սիստուինք . այս փորձերով կարելի է հասնիլ նախնական խարիսխի մը պատրաստութեան , գլխաւոր մասի աշխատանքներով պետին պատրաստելու համար :

Մերոններու և դործարաններու փոխակարգարար համաշխափ և լրջախոչ աշխատանքով է՝ որ , ձեռք կը բերածին զեղեցիկ կազմութեամբ մարմին . վերլուծական փորձերը աշխատանքին պէտք է թողունք :

Մազերը , սրօնները , և ձեռական աշխատանքները , կամրջացնեն , կը կատարելագործեն , դործնական մարմնակրթանքի զարաւորուած աշխատանքը , միեւնոյն առեն Փիզիքական դործունէութեան բոլոր ճիւղերուն , հաճոյալ և չինիչ , եռուղեռին տեղ տալով :

* * *

Մարմնակրթանքի ամենապարզ ձեւը՝ դործնական ուղեցոյցն է . ան բոլորին կը յարմարի , պատանիներուն ինչոքէս չափահասին , անհատին ինչոքէս խմբաւորման : Նամանաւանդ դործագրելի է ամէն տեղ , զոլբոցը , մարզարանը , զօրանոցը ինչոքէս բաց զաշտին մէջ , ան մասնաւոր մարզարանի պէտք չունի : Գործնական ուղեցոյցին մէջ պիտի նշմարէք նաև որ , պաղին և ցուրտին գիմազրութեան փորձեր պիտի կատարենք , անշուշտ որ այդ փորձերը պիտի կատարուին , աստիճանարար մերկանալով , այսինքն պահելով միայն մորգանքի տափատր , ինչոքէս նաև աստիճանարար և ամէն եղանակի օգի լողանքներ առնելով , օգի լողանքը առողջութեան և գիմացկունութեան ամենազօրաւոր միջոցներէն մին է : Բանակներու , զոլբոցներու , մարզական միութեանց , տարիներու գործնական և օգտաշատ արդիւնքն խրառուած է որ , աստիճանարար , այս ձեւի կիրարկումը կը թելագրենք ձեղ : Ամփոփելով ըսենք թէ՝ այս ձեւը ամենազործնականն է , որ կը պատրաստէ զօրաւոր անձեր , որոնք , իրենց տարիքին և կազմին համապատասխանող , ո և իցէ օգտաշատ փորձեր կատարելու կարող են :

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՌՈՒՍՑՈՒԳԻ ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԵՆ

Ներփակ կը զրկեմ երկու լուսանկարները զորս ևս ժամանակին ստացած էմ Բուլգարիային (Ռուսանուգ) : Նախկին ընկերներս են, որոնք չուզելով զիս մռանալ, միշտ բնթացիկ կը պահեն իրենց սկառուտական զործունէութեան : Նկարին վարի մասին մէջ ջանդղ նոտազն է Ռուսանուգի Հ. Մ. Լ. Մ. իւ սկառուտական խումբի հաստատուն սիւնը՝ Ակ. խմբագետ Վազարչակ Աստուրեան որ 12 տարիներէ ի վեր հոգւով եւ սրուով նուիրուած է սկառուտական վաեմ եւ բարձր զաղագիւարին՝ հազուագիւտ բան ներկայ նիւթազաշտ ժամանակին մէջ :

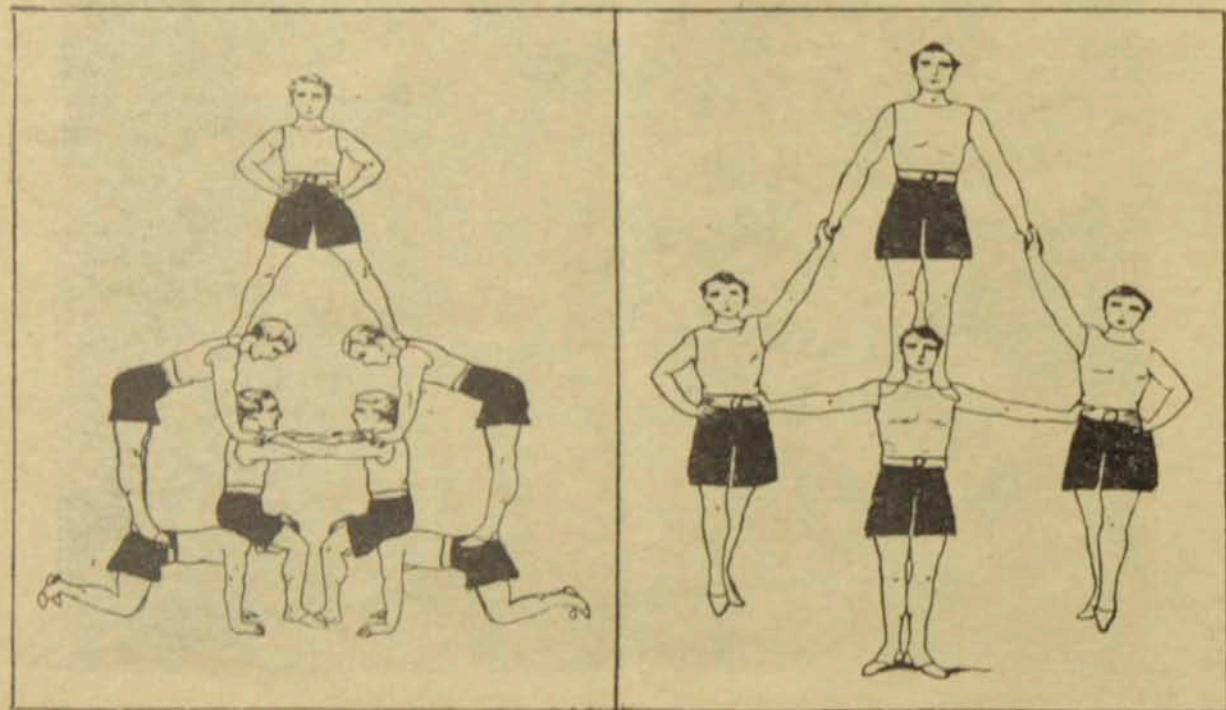
Գուլով չուրջը զանուողներուն դրեթէ ամէնքը անձնագուշ եւ անձնուէր սկառուտական վարիչներ են — որոնք նուիրելով իրենց թանկագին ժամանակը կրթելու եւ մարզելու Հայ նորահաս սերունդը, մասուցած կ'ըլլան իրենց բարինը՝ Հայր հոգւով եւ զզացումով Հայ պահելու զործին :

Իսկ մերի խմբանկարին կեցրոնք նոտած է Պր. Մելքոն Պօյտեան, Մ. Ճիւղին ընդհանուր քարտուղարը : Իր աջ կողմը նոտած է խմբագիտունի Օր. Վարդան Մելքոնեան, եւ ձախ կողմը կը զտնուի խմբագետ Վ. Աստուրեան : Օննիկ Տիգրանեան Ալիքն, Իզեն

ԲՈՒՐԳԻ ԵՐԱԽ ԿԱԶՄԱԿԻՇԻԽՆ Բ.

— օօ —

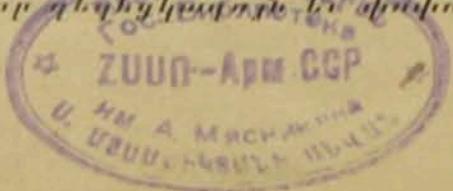
Յուրզ մը կազմուի մի քանի յարկերով, յարկերը մարզիկներէ կը բաղկանան, մարզիկները կը զետեղաւին իրենց Փխզիքական ուժին և ձարպիկաթեան համաձայն։ Յուրզի խորիսիր կը կազմուի անոնցմէ, որոնք հաստատուն կազմուածք մը ունին, կարող են վերցնել և զիմանալ Երկրորդ և երրորդ յարկերու ծանրութեանց ովէոք է նկատի տանել նաև « խորիս շներու տառամաւամէ զերծ ըլլալը » ովէոք է զատել այն մարզիկներէն, որոնք ունին հետեւեալ յատկութիւնները՝ յանգպնութիւն, ձարպիկութիւն, թեթև մարմին և ձարսարութիւն։ « Միջնայարկերու » համար զատել այն մարզիկները, որ ըստ բաւականի կ'իւրացնեալ յատկութիւնները։

Ովէոք է նկատի ունենալ նաև որ յուրզ մը ամրոցջութիւն մը ովէոք է կազմէ, այսինքն ըլլայ միակտուր՝ զգուշանալ՝ ամրոցջութիւն մը զանազան մասերով ներկայացնելէ, այսինքն զլիսուոր և քովբանափ շինուածքով, որովհետեւ հանգիստականներու և քննիչ մարմնի ուշագրութիւնը փոխանակ ամրոցջութեան վրայ երթալու, զլիսուորին և կամ քովբաններէն միոյն վրայ իշխալով ամրոցջութեան վրայ ամփոփ զաղափար մը չեն կարող կազմել, նկատի ունենալով, բուրզի տարառումէ վերջ, ցուցադրութեան արամազքելի մի քանի երկվայրկեանները։

Դժուարին և զեղեցիկ բուրզերը, անզայման, որդէն զոյութիւն ունեցածները չեն. քիչ մը վնասուուր և ձաշակի օգնութեամբ կարելի է նորեր հնարել։

Բայ իս բաւազոյն բուրզերը « քովբանափ պատ » ձեւերն են. Երկրորդ » ձակառ - պատ » ը և երրորդ՝ բազմանկիւն կամ շրջանակ ձեւերը։ ԲնդՀանրապէս « քովբանափ - պատ » շինուածքով է որ զեղեցիկագործութեամբ կարելի է յօրինել։

Տ. Ե.

Փ Ա. Բ Ե Զ

Փարիզի Ակ. Խումբին 7 Փրանք :

Նիկօլեանի միջոցաւ 195 :

Մ. Քերեսը Ենեան 20 :

Արփորդիլի Ակ. Խումբին 36 :

Վ. Քերեսը Ենեան 20 :

Յ. Պապէսկան 20 :

ԹԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՅԵՒՏ . — Պրագիլիոյ Շրջ. Վարչութենէն ստացան 250

Յ. Սարգիսիան 20 :

Ա. Մէհմէնեան 15 :

Պուշ - Գործադի Ակադեմիաներէն 22 :

Մ Ա. Բ Ե Յ Լ

Մ. Փափաղեանի ձեռամք 150 :

Արարտասահմանի Առաջնորդարանի 30

Արժանինի Վարչութենէն 30 :

ՄԵՐ ՏԱՆՅ ՍՈՒՅԸ

Մրտի խորունկ կոկիծով կը ծանուցանենք զանազէտ մահը՝ երիտասարդ հուչիկ Տէր Յակոբեանի : « Հայ Սկառուս »՝ իր սնկեցծ վշտակցութիւնները կը յարանէ տարարախաւ Խոչիկի բնուաննեան պարտղաներուն և Հ. Ա. Բ. Մ. Մարտիրոս Սկառուասկան կազմին :

ՆԱԽԱԿԱՏԱԿԻՓ

Սեւանիկ, Գ. Ա. ԱՐՇԱԽԻՔ . — Սիրով ստացանք նոմակը : Պէտք եղածը կարգադրուած է :

Պրագիլիոս, ՇՐՋ. Վ.ԱՐՉՈՒԹԻՒՆ . — Սիրով ստացանք, սպատախանը ի մասոյ :

Արժանին, ՇՐՋ. Վ.ԱՐՉՈՒԹԻՒՆ . — Նոյնոգէս :

Միացեալ Նահանգներ, ՇՐՋ. Վ.ԱՐՉՈՒԹԻՒՆ . — Զեր նոմակը ստացանք :

« ԿԱՆԹԵԵԴ » . — Զեր խնդրանքը կատարուած է :

« ԱՐՓԻ » . — Զեր խնդրանքը կատարուած է : Փոխադարձարար նոյնը կը առանենք :

Զիբակօ, ԱՆՏԻԼԵԱՆ . — Զայն տուր :

Պուլկարիա՝ Ֆիլիպէ, ԵՂԲ. ՃԱՄԲԵԱՆ . — Յաջորդով :

Սուրիա, ՇՐՋ. Վ.ԱՐՉՈՒԹԻՒՆ . — Աւտոխութեամբ ստացանք ձեր նոմակը :

Սուրբիա, Վ.Ա. ՊԱՍՏԻԿԵԱՆ . — Պատարանի կը սպասենք :

Պարսկաստան, Համառան . — Զեր խնդրանքը կատարուած է : Պատահանի կը սպասենք :

Պարսկաստան, ՇՐՋ. Վ.ԱՐՉՈՒԹԻՒՆ . — Շրջարերականը ստացանք :

Եղիսաբետ, ՇՐՋ. Վ.ԱՐՉՈՒԹԻՒՆ . — Նոյնոգէս :

A LA SAMARITAINE

Seul Fournisseur agréé par l'U. G. A. - Chefs, Éclaireurs, Louveteaux, ne manquez pas de visiter notre Rayon Scoutisme Camping

	P R I X
SC 19 — Chapeau forme et nuance réglementaires, en beau feutre dur, bords plats, courroie et cordonnet	28 et 21
SC 20 — Béret Basque , bleu marine, pour le camp, coiffe et garniture, cuir, toutes pointures	9.50 et 7.50
SC 35 — Foulard au carré, uni, toutes nuances, en satinette ou toile	5.25
En finette	3.75
Avec bordure de 0°02. En satinette ou toile	
En finette	7.50
SC 25 — Foulard triangulaire, toutes nuances, en satinette	5.00
En finette	3.20
Tous foulards spéciaux sur commande (déjà de fabrication 4 jours)	2.25
SC 26 — Courroie de foulard avec boucle	1.10
SC 27 — Bague de foulard, cuir spécial tressé	0.40
SC 28 — Cordelière lavable, coton blanc, kaki ou marine	1.30
SC 29 — Chemise flanelle, coton croisé, kaki ou blanc	
28 au 32	13.25
33 au 36	15.25
37 au 42	17.25
SC 30 — En coton, qualité extra, kaki ou blanc	
28 au 32	17 "
33 au 36	19 "
37 au 42	21 "
SC 35 — Culottes scouts, Routiers et Éclaireurs, en beau drap, kaki ou marine, de 7 à 16 ans	16 "
Toile 40 à 46	19 "

L. M. L. M.

Արքորդիկ, Իթալի, Կոնչա, Շատիկ, Շուազի լը սուս

Պուշ-Գոլոմագ, Աէնար, Վէնսէն, Փարիզի

ՀՈՅ ՍԿՈՒԲԵՐՈՒ

ԿԱՅԱՔԻ ԳՈՅՆԻՑՆԵՐՈՒ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

12 Մայիս 1953. Կիրակի ժամը 14 ին

dans les Salles du PETIT JOURNAL - 21, Rue Cadet Paris